

Nr 862

Av herr Heckscher m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 95, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 31 maj 1963 (nr 268) om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete.

(Lika lydande med motion nr 706 i Första kammaren)

Vid föregående års riksdag beslöts att 1943 års lag om tillståndstvång för byggnadsarbete skulle upphöra fr. o. m. den 1 juli 1963. Den säsongutjämning för byggnadsindustriens arbetskraft som tidigare i viss utsträckning hade åstadkommits genom tillämpning av byggnadsregleringen blev härigenom uteslutande en angelägenhet för frivillig samverkan mellan byggarbetsmarknadens parter under aktiv medverkan från arbetsmyndigheternas sida. I samband härmed förutsattes också att om de på frivillighet grundade åtgärderna skulle visa sig otillräckliga skulle Kungl. Maj:t enligt lagen den 31 maj 1963 om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete ha möjlighet att under i lagen angivna förutsättningar ingripa inom sådana områden där detta var påkallat för upprätthållandet av jämn sysselsättning.

Riksdagens beslut om avveckling av den sedan andra världskriget gällande byggnadsregleringen hälsades med stor tillfredsställelse. Man förväntade också att regeringen skulle fortsätta på den inslagna vägen och under innevarande år framlägga förslag om ytterligare avveckling av gällande regleringar på inte minst bostadsbyggnadsområdet. Mot bakgrunden härav är det mer än anmärkningsvärt att regeringen nu i proposition nr 95 till årets riksdag framlägger ett förslag som i princip innebär en återgång till de under krigs- och efterkrigsåren tillämpade reglerings- och prioriteringssystem på vilka bl. a. 1943 års lag om tillståndstvång på byggnadsarbete grundades.

Förslaget innebär att regeringen ges möjlighet att under åberopande av arbetskraftssituationen begränsa sådant byggnadsarbete som anses »såsom mindre angeläget från allmän synpunkt». Tanken är tydligen att den aktuella i och för sig besvärliga situationen på byggnadsområdet skall lösas med negativa åtgärder. Viss byggnadsverksamhet, exempelvis kyrkobyggen, idrottsplatser, handelns byggande och liknande investeringar skall sålunda med konstlade medel hållas tillbaka i förhoppningen att bostadsbyggandet, framför allt i de stora tätorterna, skall kunna ökas. Starka principiella betänkligheter kan främst anföras mot ingrepp av denna art. Men även de

praktiska erfarenheterna av ett dylikt regleringssystem torde vara entydigt negativa. I praktiken har det nämligen visat sig omöjligt att finna några objektiva eller allmänt acceptabla normer för en prioriteringsprövning av olika slag av byggnadsverksamhet. Detta var också huvudorsaken till att statsmakterna successivt under 1950-talet avvecklade då gällande byggnadsreglering för att helt avskaffa den föregående år.

Vi är medvetna om att speciella åtgärder kan behöva vidtagas för att öka bostadsproduktionen i de av bostadsbristen hårdast drabbade områdena. Även byggbehovet inom exempelvis sjukvården och undervisningsväsendet är av sådan art att detta inte får eftersättas. Men i den mån orsaken till svårigheterna inom dessa byggnadssektorer är en akut brist på arbetskraft, måste åtgärderna främst inriktas på att förbättra tillgången på arbetskraft i de områden som är värst utsatta. Detta åstadkommes icke genom den av regeringen föreslagna regleringslagen. Däremot bör man genom intensifierade åtgärder för förflyttning av byggarbetskraft från kommuner med relativt god arbetskraftstillgång till kommuner som lider brist härpå kunna åstadkomma en betydande förbättring av läget. Detta bör kunna ordnas genom ett intimare samarbete mellan arbetsmarknadsverket, arbetsmarknadens parter och berörda kommuner — alltså en ytterligare utbyggnad av den frivilliga samverkan mellan byggarbetsmarknadens parter, kommunerna och arbetsmarknadsstyrelsen som avsågs ersätta den tidigare lagen om tillståndstväng för byggnadsarbete. En ökad rekrytering av ungdomar till byggsektorn kombinerad med förbättrad utbildnings- och omskolningsverksamhet bör också kunna få betydelse i detta avseende. Vidare kan även övervägas möjligheten att tillföra den svenska byggnadsmarknaden utländsk arbetskraft.

Den uppkomna situationen på byggarbetsmarknaden bör sålunda enligt vår mening icke mötas med de av regeringen förordade utpräglade krisbetonade regleringsåtgärderna utan med en större tilltro till byggarbetsmarknadens parter än vad som avspeglas i regeringens proposition. Detta torde vara den enda möjligheten att åstadkomma den större aktivitet inom byggnadssektorn som fordras för att framför allt tillgången på nybyggda bostäder skall öka.

Äberopande det anförda hemställes,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 95.

Stockholm den 3 april 1964

Gunnar Heckscher

Gösta Bohman

Leif Cassel

Rolf Eliasson

Eric Nilsson

Tage Magnusson

Nils G. Fröding

Sixten Palm

Karin Wetterström
